

Document
central
programa
PROA-NEN

Índex

- 1.- Anàlisi de la situació local. Definició PROA-NEN
- 2.- Objectius del programa PROA-NEN.
- 3.- Marc institucional.
- 4.- PROA adaptat al centre: cartera de serveis i processos.
 - 4.1- Processos estratègics.
 - 4.2- Processos operatius:
 - 4.2.1- Monitoratge d'indicadors.
 - 4.2.2- Guies locals de tractament antimicrobià.
 - 4.2.3- Revisió sistemàtica de prescripcions (*audits*).
 - 4.2.4- Activitats formatives i de comunicació.
 - 4.2.5- Activitats d'investigació.
- 5.- Estructura, composició i dotació del programa PROA-NEN.
- 6.- Seguiment del programa PROA-NEN i difusió als professionals implicats del centre.
- 7.- Referència als documents vinculants.

1.- Anàlisi de la situació local. Definició PROA-NEN

Durant les darreres dècades, l'ús de manera generalitzada d'antimicrobians a la població així com a la ramaderia ha provocat la creixent aparició de resistències i la consegüent disminució progressiva de la seva eficàcia. A més, l'aparició de nous antimicrobians és insuficient per revertir aquesta situació. L'actual situació d'alerta sanitària global ha empès les principals societats científiques i organitzacions sanitàries nacionals i internacionals a instar els governs, institucions sanitàries i la població general a posar mesures urgents per fer un bon ús dels antimicrobians.

Una de les principals mesures recomanades és la implementació dels programes d'optimització d'ús dels antimicrobians (PROA). Atesa les peculiaritats del pacient pediàtric i de la prescripció d'antimicrobians en aquesta població, la necessitat d'un programa PROA específic a pediatria ha estat reconeguda en els darrers anys. En aquest grup poblacional es realitza un ús molt generalitzat d'antibiòtics, cal prendre precaucions específiques del seu ús en relació al desenvolupament de l'infant i existeixen diferències significatives entre els patrons de resistències a la població pediàtrica, els adults i la gent gran. En aquest marc, s'estableix la pediatria com una àrea prioritària pel desenvolupament dels programes PROA.

2.-Objectius PROA-NEN

La missió del PROA-NEN és la promoció de l'ús adequat dels antimicrobians a pediatria, tant a nivell hospitalari com a l'atenció primària.

Els objectius del PROA-NEN, coincideixen amb els objectius fonamentals dels programes PROA:

- 1.- Millorar els resultats clínics dels pacients pediàtrics amb infeccions.
- 2.- Reduir els efectes adversos relacionats amb l'ús d'antimicrobians (incloent l'aparició de resistències).
- 3.- Garantir al màxim el cost- efectivitat dels tractaments antimicrobians.

Per a l'exercici de la missió i objectius del PROA-NEN, es definiran accions centrades en la promoció del suport als prescriptors en els processos de presa de decisions pel tractament d'infeccions, prioritzant els aspectes formatius i educatius sobre els restrictius.

3.- Marc institucional

A l'Hospital Infantil del Barcelona Vall d'Hebron Campus Hospitalari, després de més d'una dècada de treball conjunt dels diferents serveis implicats en l'ús racional dels antimicrobians al pacient pediàtric, es va constituir formalment el Grup de Treball multidisciplinari PROA-NEN a finals del 2015 com a programa de millora de la qualitat assistencial en l'atenció del pacient pediàtric amb (o en risc de) una malaltia infecciosa. El grup de treball agrupa els principals professionals de l'hospital pediàtric implicats en l'àmbit del diagnòstic i tractament de les malalties infeccioses i l'ús d'antimicrobians.

El PROA-NEN és una iniciativa institucional emmarcada a la Subcomissió d'Antimicrobians de la Comissió d'Infeccions de l'hospital.

El programa compta amb el suport explícit de la Direcció assistencial de l'hospital, està alineat amb els objectius PROA del Sistema Català de Salut (Catalut) i segueix els objectius del grup de treball PADE-ICS, de l'Institut Català de Salut.

Les accions del PROA-NEN estan centrades en la població pediàtrica atesa en l'àmbit hospitalari i coordinades amb l'atenció primària pediàtrica de l'àrea territorial de Barcelona nord.

4.- PROA adaptat al centre: cartera de serveis i processos.

4.1-Processos estratègics

L'objectiu dels processos estratègics és contribuir a facilitar l'organització de les activitats del programa.

La programació de l'activitat PROA-NEN es realitzarà de manera anual i s'establirà prospectivament el calendari de les reunions plenàries del grup PROA-NEN amb una freqüència quadrimestral, on es realitzarà la planificació i avaluació del programa així com s'establirà la periodicitat de les reunions, els objectius concrets amb els seus respectius indicadors tant de procés com de resultat.

S'han establert les 5 prioritats fonamentals del programa, en base a les necessitats locals del nostre àmbit d'atenció a pediatria:

- 1.- Seguiment de l'ús dels antimicrobians i evolució de les resistències als antimicrobians.
- 2.- Ús adequat dels antimicrobians a la profilaxi antibiòtica preoperatòria (PAP).
- 3.- Implantació de mesures per a l'ús racional dels antifúngics.
- 4.- Protocolització del tractament i diagnòstic de les malalties infeccioses pediàtriques més prevalents al nostre àmbit.
- 5.- Formació dels professionals i educació sanitària de la població en l'ús correcte dels antimicrobians.

4.2- Planificació dels objectius i activitats. Processos operatius.

La definició dels objectius i prioritats del PROA-NEN els definiran tot l'equip de professions que formen el PROA-NEN. La planificació de les activitats concretes de les línies prioritàries la realitzarà un nucli de professionals del grup PROA-NEN (grup core), que serà qui executarà les activitats per assolir els objectius i prioritats del PROA-NEN.

4.2.1- Monitoratge d'indicadors.

- **Seguiment de l'ús dels antibiòtics:** l'anàlisi de la qualitat de prescripció es realitzarà mitjançant talls de prevalença amb una periodicitat quadrimestral. Els indicadors seran descriptius de la utilització dels antimicrobians, % adequació als protocols PROA-NEN i grau de planificació del tractament antibiòtic documentat en la historia clínica des de l'inici del tractament.

De manera setmanal se realitzarà seguiment dels antibiòtics amb durada de tractament superior als 7 dies. Els indicadors seran el percentatge d'adequació, número d'intervencions realitzades (finalització del tractament, i adequació als resultats microbiològics i/o protocols).

Anualment es recollirà l'evolució de les resistències tant a nivell d'hospital com d'atenció primària segons les recomanacions internacionals actuals.

- **Ús adequat de la profilaxi antibiòtica quirúrgica (PAP):** es realitzà de manera semestral l'avaluació de la PAP, mitjançant la realització de l'anàlisi de prevalença amb la revisió de totes les tandes de PAP als pacients pediàtrics ingressats i sotmesos a una intervenció quirúrgica. S'avaluaran indicadors de procés, definits per l'ECDC que són: la presència d'un equip multidisciplinar especialitzat en PAP, la definició del responsable de la PAP dins de quiròfan, la indicació de la PAP i l'adequació de la PAP (antibiòtic adequat a les dosis adequades, temps d'inici, *redosing*, durada de la PAP). També s'avaluaran indicadors clínics definits pel grup com presència d'infecció de ferida quirúrgica als 30 dies de la intervenció.

- **Implantació de mesures per l'ús racional dels antifúngics (PROA-FUNGI):** setmanalment es realitzarà l'avaluació de tots els tractament antifúngics sistèmics i la seva adequació. Els indicadors seran la prevalença (%) d'adequació dels tractaments. Com a estratègia d'estalvi econòmic, se centralitzà la preparació de tots els tractament antifúngics al Servei de Farmàcia.

El seguiment es realitzarà amb l'indicador de número de preparacions centralitzades i la quantificació de l'estalvi econòmic anual global i relatiu al cost total dels antifúngics .

- **Protocolització del tractament i diagnòstic de les malalties infeccioses pediàtriques més prevalents al nostre àmbit:** a l'inici d'any s'establiran els protocols a redactar i/o revisar. Se'n designarà un responsable, en funció de l'àmbit assistencial del protocol, i es crearà un equip revisor que elaborarà una proposta. Un cop el protocol es redacti, es passarà al plenari del PROA-NEN per a la seva validació. Posteriorment se'n farà la difusió corresponent a tot l'hospital. Com a indicador, es valorarà el número de protocols revisats anualment i el percentatge de protocols locals amb actualització en els darrers 3 anys.

- **Audits:** diàriament es realitzarà la revisió i validació de tots els tractaments antimicrobians dels pacients ingressats a l'hospital. Setmanalment membres del grup *core* realitzaran audits a tots els serveis clínics. Durant aquestes sessions conjuntes, l'equip PROA NEN revisarà els procediments diagnòstics i els tractaments i s'emetrà una recomanació sobre si continuar, ajustar, canviar o suspendre el tractament. Els indicadors de seguiment de les auditories seran el grau d'acceptació de les recomanacions emeses per l'equip PROA-NEN.

- **Formació dels professionals i educació sanitària de la població en l'ús correcte dels antimicrobians:** es planificarà anualment un curs de formació continuada en PROA-NEN i es planificaran les activitats de difusió per la campanya de promoció del Dia Europeu de l'Ús Prudent dels Antimicrobians. Els indicadors seran el número d'assistents i el percentatge d'assistència, així com el resultat de l'enquesta de satisfacció.

- **Informes anuals de tendència:** anualment el grup *core* elaborarà els informes de tendència d'utilització dels antimicrobians (DOT/100altes, DOT/100estades i percentatges de variació, cost per antimicrobià), informe anual de resistències (prevalença definida com a percentatge de pacients amb microorganisme resistent / número de pacients totals que s'ha aïllat el microorganisme) i dels indicadors clínics que es detallen a la següent taula.

Nº total reaccions adverses notificades	Nº de pacients que s'ha notificat una reacció adversa
Taxa de meningitis bacteriana	Nº meningitis/100 estades consumides a l'alta
Estada hospitalària en meningitis	Mitjana (rang)
Taxa de bacterièmia <i>S. aureus</i>	Nº bacterièmies/100 estades consumides a l'alta
Taxa de candidèmies	Nº candidèmies/100 estades consumides a l'alta
Incidència de diarrea per <i>Clostridium difficile</i>	Nº nous casos <i>C. difficile</i> / 100 estades consumides a l'alta
Prevalença mortalitat per causa infecciosa	Nº d'èxitus per causa infecciosa/ Nº d'èxitus totals

Taula 1. Indicadors clínics del programa PROA-NEN.

4.2.2- Activitats d'investigació.

Des del PROA-NEN es promocionaran activitats d'investigació per a la millora en el coneixement de l'ús dels antimicrobians a pediatria. Els treballs d'investigació es centraran principalment en tres àrees, emmarcades en les línies d'investigació de les tesis doctorals iniciades per membres del grup PROA-NEN.

Tanmateix, es promocionaran projectes d'investigació propis relacionats amb la millora de l'ús dels antimicrobians

5.-Estructura composició i dotació del programa PROA-NEN

El grup de treball PROA-NEN estarà configurat per professionals representants dels principals serveis clínics responsables de la prescripció d'antimicrobians (Unitat de Patologia Infecciosa i Immunodeficiències de Pediatria, Unitat de Cures Intensives Pediàtriques, Servei de Neonatologia, Servei d'Oncologia i Hematologia Pediàtriques, Unitat Funcional d'Hepatologia i Trasplantament Hepàtic Pediàtric, Unitat Urgències Pediàtriques, Unitat d'Al·lèrgia, Pneumologia i Fibrosis Quística Pediàtriques) així com de serveis centrals (Servei de Farmàcia i Microbiologia) i del Servei de Cirurgia pediàtrica. Es crearà un grup *core*, encarregat de dur a terme les tasques executives i de coordinació. Aquest grup estarà constituït per infectòlegs pediàtrics, farmacèutics i microbiòlegs.

El grup de treball de compta amb el suport de tots els caps de servei/unitat de les unitats i serveis implicats, així com també amb la participació d'un membre de la direcció assistencial que assistirà a les reunions plenàries.

La coordinació amb l'atenció primària es mantindrà a través de la participació en les reunions plenàries del responsable de pediatria i farmàcia del Servei d'Atenció Primària Muntanya de la Gerència Territorial de Barcelona. Així mateix, la coordinació amb l'equip del Control de la Infecció de l'hospital es mantindrà amb la participació en les sessions plenàries d'un facultatiu i personal d'infermeria del Servei de Medicina Preventiva-Grup de Control de la infecció.

El grup de treball PROA-NEN ha rebut el suport explícit de la direcció assistencial del centre i presentarà la memòria anual els resultats obtinguts a la Comissió d'antimicrobians que posteriorment la remetrà a la Comissió d'Infeccions de l'hospital, així com a la direcció assistencial de l'hospital.

El PROA-NEN no disposarà inicialment d'eines informàtiques pròpies per a l'extracció i explotació de les dades i indicadors. Aquestes seran extretes i processades a través dels canals habituals de gestió de les dades de l'Hospital.

6.- Seguiment del programa PROA-NEN i difusió als professionals implicats del centre.

El seguiment i avaluació de les activitats i indicadors es realitzaran a les reunions plenàries del grup PROA-NEN de manera quadrimestral.

Anualment s'elaborarà la memòria d'activitat del PROA-NEN que es presentarà a la direcció assistencial del centre i a tots els potencials prescriptors d'antimicrobians.

El grup *core* es reunirà periòdicament (més d'un cop per setmana) pel desenvolupament i execució de les activitats.

La difusió dels resultats d'interès científic es difondran a través de la presentació de resultats en Congressos i jornades científiques organitzades per les principals societats científiques a nivell estatal i internacional, així com en la publicació a revistes científiques.

A nivell de la promoció del bon ús dels antimicrobians a la població, es realitzarà a través de campanyes concretes amb la col·laboració de la Unitat de Comunicació de l'Hospital. També s'elaborarà material d'educació sanitària per a pacients i familiars.

7.- Referència als documents vinculants

Es disposa de tota la documentació relacionada amb el projecte a la web de la Unitat de Patologia Infecciosa i Immunodeficiències de Pediatria a l'[apartat PROA](#).